

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΟΜΑΔΑ Α΄

1. Να εξηγήσετε σύντομα το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
παλίντονος αρμονία (Ηράκλειτος), **έννοιες** (Παρμενίδης), **άτομο** (Δημόκριτος),
copyright © 2005-2006
άπειρον (Αναξίμανδρος), **γενικοί όροι** (Πλάτων).

(10 Μ.)

2. Να γίνει η αντιστοίχιση. Δύο στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

Α	Β
α. Μπέρκλεϋ	1. Δεν υπάρχουν έμφυτες αλήθειες. Η ψυχή είναι άγραφο χαρτί.
β. Κάντ	2. Όλων των πραγμάτων μέτρο είναι ο άνθρωπος.
γ. Πλάτωνας	3. Κατέληξε στον ακραίο σκεπτικισμό αμφισβητώντας την εγκυρότητα της επιστημονικής γνώσης.
δ. Λόκ	4. Το πράγμα καθεαυτό παραμένει μονίμως άγνωστο σε μας.
ε. Αριστοτέλης	5. Η γνώση είναι ανάμνηση.
σ. Πρωταγόρας	
ζ. Χιόμ	

(10 Μ.)

3. Τι είναι η «**απάθεια**» σύμφωνα με τη στωική θεωρία και γιατί είναι αναγκαία προϋπόθεση κατάκτησης της αρετής και της ευτυχίας;

(15 Μ.)

4. Ποια κριτική ασκήθηκε στη θεωρία του ωφελιμισμού, σύμφωνα με την οποία η ηθική αξιολόγηση των πράξεών μας θα πρέπει να γίνεται βάσει του αντικειμενικού υπολογισμού των αποτελεσμάτων τους;

(15 Μ.)

ΟΜΑΔΑ Β΄

1. Με βάση τις γνώσεις σας και το κείμενο που ακολουθεί θα χαρακτηρίζατε αισιόδοξη ή απαισιόδοξη την υπαρξιστική θεωρία του Ζ. Π. Σαρτρ;

Ο αθεϊσμός του Σαρτρ στηρίζεται εδραίως στον ισχυρισμό του ότι του ανθρώπου του λείπει οποιοδήποτε είδος καθορισμένης φύσης, εκτός αυτής της ελευθερίας ή του τίποτε (του μηδενός). Δεν υπάρχει καθορισμένη ανθρώπινη φύση επειδή δεν υπάρχει Θεός για να τη δημιουργήσει. Η φύση του ανθρώπου, αυτή που έχει, δεν είναι παρά μόνο μία απροσδιόριστη κατάσταση ελευθερίας ή μηδενός, και οποιαδήποτε φύση έχει ο άνθρωπος, την αποκτά διαμέσου της υπάρξεώς του. Εξαιτίας της ελευθερίας του, εκλέγει τον εαυτό του, οποιαδήποτε προσωπικότητα ή φύση επιθυμεί. Κάνει τον εαυτό του, αυτό που εκλέγει να είναι: δημιουργεί επίσης τις αταξίες του. Η φύση του ανθρώπου συνίσταται από το παρελθόν του που διάλεξε ελεύθερα. Είναι μια ύπαρξη που εκλέγει την ουσία της. Ο άνθρωπος ποτέ δεν είναι ένα τέλος, μέχρι το θάνατό του είναι πάντοτε στο γίνεσθαι.

Τούτη η ιδέα βρίσκεται στην καρδιά του Υπαρξισμού του Σαρτρ, και παρέχει τη βάση για την αρχή του, ότι η ύπαρξη προηγείται της ουσίας - δηλαδή ότι η υποκειμενικότητα είναι το σημείο αφετηρίας των πάντων, ο άνθρωπος δεν μπορεί να υπερβεί την ανθρώπινη υποκειμενικότητά του.

Στο βαθμό που η ουσία του ανθρώπου είναι η ελευθερία, η σκέψη πως αλλάζει τον εαυτό του και τον κόσμο διαμέσου της εκλογής του τον καταφορτώνει με ευθύνη, η οποία τον συνέχει ως αγωνία. Ο άνθρωπος νιώθει ριγμένος στον κόσμο (γεγονότα) και πλήρως εγκαταλειμμένος.

2. Με βάση τις γνώσεις σας και το κείμενο που ακολουθεί και χρησιμοποιώντας τους όρους **Λόγος, συμμετρία, μεσότητα, αρετή, ευδαιμονία**, να δείξετε πώς ο Λόγος συμβάλλει στην κατάκτηση της ευδαιμονίας σύμφωνα με τον Αριστοτέλη.

«Η έννοια του Λόγου, που είναι η μορφή η οποία κατεξοχήν προσοιδιάζει στην ανθρώπινη ψυχή, στάθηκε για τον Αριστοτέλη το εργαλείο που τον βοήθησε να βρει τη λύση στο ηθικό πρόβλημα, την οποία μάταια είχε αναζητήσει ακόμη και ο Πλάτωνας. Η ευτυχία του ανθρώπου (ευδαιμονία), που αναγνωρίζεται και εδώ ως ο ύψιστος σκοπός (τέλος) κάθε προσπάθειας, εξαρτάται βέβαια ως ένα βαθμό και από την τύχη: είναι ολοκληρωμένη μόνο όταν προσθέτει την εύνοιά της και η τύχη. Αλλά η ηθική ασχολείται μόνο με ό,τι βρίσκεται στη δική μας δικαιοδοσία (τά ἐφ' ἡμῖν), μόνο με εκείνη την ευτυχία που κατακτά ο άνθρωπος με τη δική του δραστηριότητα (πρακτόν αγαθόν). Εκείνο όμως που κάνει ευτυχισμένο το κάθε ον είναι το ξεδίπλωμα της δικής του φύσης και η ανάπτυξη της δραστηριότητας που του προσοιδιάζει: επομένως ο άνθρωπος γίνεται ευτυχισμένος από το Λόγο. Σύμφωνα με αυτά, αρετή του ανθρώπου είναι η διαγωγή (ἔξις) που τον κάνει ικανό να ασκήσει την έλλογη δραστηριότητά του. Αυτή η δραστηριότητα ανελίσσεται μέσα από τις έμφυτες ικανότητες της φύσης του και έχει αποτέλεσμα την ικανοποίηση, την ευχαρίστηση.

(25 Μ.)